

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedijca na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani veljajo:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenredno delje in praznike, ob 1/6 popoldne.

Deželni zbor kranjski

je pričel svojo današnjo 8. sejo zopet ob 1/4 12. uri. Prej so se vršile obravnave zaradi potrditve velikih posestnikov in premembe volilnega reda. Tudi poverilni odsek se je sošel h kratki seji, v kateri je sklenil priporočati potrditev volitve velikih posestnikov ter za poročevalca izbral gosp. Kersnika.

Predsedoval je v začetku deželnega glavarja namestnik gosp. Grasselli. Ko se je potrdil zapisnik zadnje seje ter razdelile došle peticije, poročal je gosp. Kersnik o volitvah v velikem posestvu tako-le:

„Slavni zbor! Ko je bilo odsekovo poročilo o potrditvi volitev velikih posestnikov že razdeljeno, došlo je deželnemu zboru pismo g. grofa Lichtenberga, ki sicer ne v formalnem pač pa meritoričnem oziru more opravičiti od posestnikov kralvske grajščine oddana glasova.

Tudi o glasu, ki ga je prva avstrijska hranilnica na Dunaji oddala za Poganice, je odsek pozneje zvedel okoliščine, ki mogó postavno pravico tega zavoda za glasovanje opravičiti, akoravno ne morejo odpraviti pomanjkljivosti te pooblastnice.

Te reči, gospoda moja, so nas pripravile, da smo volilni akt vnovič pretresali, in pooblaščen sem, Vam naznaniti, da je odsek premenil svoj prejšnji sklep ter sedaj soglasno priporoča potrditev vseh volitev velikega posestva.

Temu pristavljam še odkritosrčno željo, da zdaj, ko je krog političnih razprav primerno omejen, med seboj delimo zaslugo, da bomo s premembami v posameznih strokah lastne uprave in z gospodarskimi naredbami pospeševali blagostanje naše dežele.“

Dr. Zarnik oporeka poročevalcu, da bi bil dotični sklep storjen soglasno, ker je on tudi ud poverilnega odseka, pa nič ne vé o tem novem sklepu. Tudi zahteva, naj se prebere prvo poročilo o volitvah velikega posestva.

Za njim se oglasi baron Apfaltrern ter izraža svoje veselje zaradi novega nasveta in v daljšem govoru opravičuje ravnanje volilne komisije. Omenja, da bi bili veliki posestniki morda primorani zapustiti zbornico, kar bi bilo pa gotovo v škodo deželi kranjski.

Dr. Vošnjak od g. predsednika zahteva, da naj se drži pravilnega reda ter poročilo veli natisniti in poslancem razdeliti, da ga vsaj 48 ur prej obravnavo dobé v roko.

Profesor Šuklje govori za potrditev volitve, češ, da so se pri nji pač godile nekatere nepravilnosti, kakor se godé skoro povsod, a zavoljo tega volitev ni neveljavna; tudi pravi, da po tem vednem prepiru trpi kranjski narod (dr. Vošnjak in Zarnik vmes: „Mi poznamo le slovenski narod!“), toraj se mora temu konec storiti. — (Ob koncu govora doné od nekodi ironični „Dobro, Šuklje!“)

Predsednik gosp. Grasselli hoče zdaj dati na glasovanje to, ali se naj o tem predlogu obravnava danes, ali pa naj se prej dá v tisk. — Dr. Zarnik se sklicuje na § 29. pravnega reda, po katerem mora vsak predlog biti najmanj 24 ur prej v rokah poslancev. Potem se obrne proti prof. Šukljeju, in pravi, da je to sramota, kar je govoril. (Pohvala z galerij.) — Predsednik gosp. Grasselli ojstro pokara galerijo in tudi dr. Zarnika zavoljo Šukljeju rečene besede. — Gosp. Klun predlaga konec debate; oporekanje od dr. Zarnika in dr. Vošnjaka; Svetec opomni predsednika, naj se drži pravnega reda; baron Apfaltrern podpira še poročevalčev predlog, češ, da se je že večkrat zgodilo, da se je namesto tiskanega poročila obravnavalo samo o ustnem, slednjič dobi besedo gosp. Kersnik kot poročevalca, ki ostane pri svojem predlogu.

Glasuje se potem ustmeno, ali se obravnava o tem predlogu ali ne, in predlog se sprejme s 24 glasovi proti 7; 6 poslancev se je vzdržalo glasovanja ali pa niso bili navzoči. Za predlog so glasovali: Apfaltrern, Blagaj, Bleiweis, Dežman, Deu, Grasselli, Gutmannsthal, Klun, Kersnik, Lukman, Mauer, Mošè, Murnik, Pakiž, Papež, Pfeifer, Poklukar, Šnajd, Šraj, Žvegej, Strbenec, Šuklje, Taufferer, Zois; zoper predlog: Mohar, Robič, Rudež, Vošnjak, Zarnik, Svetec, Dolenc; — nenavzoči: Braune, Detela, Lavrenčič, Samec, Thurn in knezoškof.

Na to vstane deželni predsednik baron Winkler in se v imenu vlade zahvali zbornici za to glasovanje. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. oktobra.

Avstrijske dežele.

Iz deželnega zbora gatiškega. Deželni glavar nasvetuje naj se pošlje presvitlemu cesarju čestitka k Njega imendanju. Sprejme se z živim odobravanjem. Nasvet Marks-ov, da se preloži kupčijska zbornica iz Broda v Tarnopol in nasvet Henzel-nov, da se privzamejo še nekateri paragrafi k občinskemu volilnemu redu, napotita se upravnemu odseku, a nasvet Merunovičev zastran vstanove kaznovalne nasebine pravoznanskemu odseku. Voli se potem davkovski odsek in zatem pride na vrsto preskušnja volitev. Poročevalca Pietruski nasvetuje v imenu deželnega odbora, da se potrdi volitev Oniskieviča za selski volitveni okraj Rohatin-Bursztin, od 184 veljavnih glasov jih je dobil 93, a rusinski kandidat P. Ogonovski jih je dobil 91. P. Siensinski dokazuje, da poročilo deželnega odbora ni natančno in da je bilo oddanih le 177 veljavnih glasov. Od teh je dobil Oniskievič 87, a Ogonovski 90. Govornik nasvetuje, naj se volitev Oniskieviča zaveže, a v zbor pokliče Ogonovskija, kakti z večino izvoljen. Zavodski dokazuje iz volitvenih aktov, da je Oniskievič pravilno izvoljen tudi, ako se odštejejo nekateri glasovi. Antonievič se spušča v svojem govoru na politiško polje, deželni

glavar ga zavrača. Ko pa razžali jednega okrajnjega poglavarjev, ki je ud deželnemu zboru, ga predsednik pokara. Rusin P. Kovalski izjavi, da sedaj po besedah Antonievičevih hoče glasovati zoper njegovo prvo misel za volitev Oniskieviča. Govornik pravi, da hočejo rusinski kmetje v složnosti živeti s Poljaki. (Burna pohvala.) Leninski nasvetuje, naj se potrjenje odloži in se volitev še na dalje preiskuje. Poročevalca Pietruski dokazuje zopet pravilnost izvolitve, ki se potem potrdi z vsemi zoper 7 glasov. Prebere se še nadalje več nasvetov.

Avstrijski „Reichsverein“ imel je 4. oktobra na Dunaji svojo sejo, kjer se je jako izborna govorilo o prepotrebni napravi zadruge krščanske stranke v Avstriji in o prenearedbi javnih dražb. — Taka stranka naj bi osobito nad tem čula, da se v javnem življenju vse po krščanskih načelih godi; da se slabe razmere na gospodarskem polju zboljšajo, da se umazana židovska konkurenca spodbije in zatara, da nekatere osebe ne bodo na škodo davkoplačevalcev velikih pojedin napravljale, pri katerih se politika vganja, mesto da bi se dogovarjalo, kako bi se revežu lahko primerni kos kruha odrezal. — Prenearedba javnih dražb je pa zaradi tega potrebna, ker vsled današnjih njenih zakonov marsikdo na beraško palico pride, ki bi si drugače morebiti še pomagal, in vsled tega, ker misli, da ni nobene pravice več, državi in človeštvu nevaren postane. — V resnici lepe ideje, ako se bodo le vresničile.

Denarstveno ravnateljstvo v Zagrebu in vsi davkarski uradi so dobili nalog, naj davek previdno pobirajo, ljudi svaré in podučé, a silo rabijo le tedaj, ako nočejo ljudje davka plačati, dasiravno so pripomočki za to. (Radi bi še slišali, da je vlada ukazala, naj se ljudem odpiše po krivici vpisan dolg, kar se tiče namreč goljufije javnih organov, ktero morajo kmetje plačati, morda se je to zgodilo?)

Hrvaški poslanci zaslišavši odgovor Tiszin na njih trjatve v konferenci v torek sklenili so, da se ne bodo vdeležili debat o grbih, kako se imajo dalje zadržati, hočejo poslušati odsek sedmerih. Ta odsek je predlagal resolucijo, ki se bistveno tako glasi: Ker je ministerski predsednik povdarjal, da hoče svoje storiti, da se uvedó zopet vstavne razmere, kakor si to želi Ogrsko in Hrvaško, ker je to obema na korist, hrvaški poslanci ne vidijo zapreke, da bi se vdeleževali posvetovanj splošnega državnega zbora, ako se postavni grbi zopet naravnajo, ker tako vdeleževanje le uvedenje vstavnih razmer pospešuje. Ta resolucija je bila sprejeta v včerajšnji konferenci. Poslanec Karol Mihalovič je rekel na to, da odloži svoj mandat kot poslanec ogerske zbornice. Tudi dva druga poslancev hočeta odstopiti, a več poslancev je kazalo na to, da se to ne zлага s sklepi, storjenimi v Zagrebu, ker tam so poudarjali solidarnost vseh hrvaških poslancev, a sedaj pa hočejo to solidarnost skrhati.

O Csango-Madžarih se žalostne reči iz Budapešte „Tribüni“ poročajo. Govori se, da je prejšnji vladni komisar poslanec Jurij Nagy misel o naselevanju Csangov okoli Pancsove iz tega namena sprožil, da bi bil ondanšnjim podvzetnikom velikih jezov do cenih delavcev pripomogel. Sebičnost toraj provzročila je toliko trpljenja, bede in žalosti, kolikor so jo ti ubogi Bukovinski izseljenci prestati morali.

Vnanje države.

Bolgarsko sobranje se bode po sprejetji železnične pogodbe in ruske odškodnine za mesec dni prenehalo; mnogo poslancev ima posla po vinogradih in koruznem polju, ker se je povsodi trgatav začela. Bolgari bodo železnično pogodbo sprejeli. Med trgatvo popotoval bode knez v Ruščuk, Sumlo, in Varno vojake pregledavat.

Novo srbsko ministerstvo. Predsednik Christič je rojen Avstrijanec (Graničar) iz Sirmije in je leta 1830 še v petrovaradinskem graničarskem polku služil. Pozneje prestopil je v Srbijo in dobil juridično službo. Star je sedaj nekako 60 let in strogo konservativen. — Minister zunanjih zadev, Milan Bogičević, je bil do sedaj poslanec na dunajskem dvoru, je kraljev stričnik, zaupna oseba in konservativen. — Izšolal se je v Parizu. — Vojni minister, Joza Petrovič, je polkovnik v generalštabu, bil je do sedaj stavbeni minister. Šolal se je na Francoskem in Nemškem je jeden najodličnejših srbskih častnikov. — Minister pravosodja Jurij Pantelič je tudi v inostranstvu svoje študije dovršil in je bil do sedaj državni svetnik. — Ministerstvo zgradbe prevzel je dosedanj kraljevi adjutant, inženirski polkovnik, Konstatin Protič. — Ministerstvo financ je prevzel Aleksander Spasić, sekijski načelnik v finančnem ministerstvu. Študije je dovršil v Heidelbergu ter je služboval nekaj časa pri poslanstvih na Dunaji, v Carigradu in Bukareštu. Tako so zdaj reči na Srbskem; kaj se bode iz tega izcimilo, bo prihodnost učila.

Srbske skupščine ni več! Komaj po branji kraljevega ukaza otvoreno, je nekoliko minut pozneje zopet kraljev ukaz zatvoril in razpustil. To se je pa brž ko ne zaradi tega zgodilo, da ji ne bo mogoče bivšega ministerstva Piročanac v zatožni stan spraviti. Predno pa se druga skupščina snide, se dozdevna krivda ministerstva po srbskih dotičnih postavah že zastara. Železnično pogodbo svršila bo vlada sama in jo bo pozneje enkrat bodoči skupščini na odobravanje predložila.

Poborskim ustašem pošla je na Črni gori hrana in državna podpora. Zato so se že mislili zopet čez mejo podati in se avstrijski gosposki na milost izročiti. Črnogorci so si pa stvar premislili, ter so jim zopet živeža in podpore dali, vrh tega so jih pa še okoli Nikšića naselili.

Helenski časniki jeli so se pečati z idejo, kako naj **Grška** postopa, da bode vstani Avstrijo od egejskega morja in Soluna zadrževati. Tú je zopet najbrž Bismarkova roka vodo skalila: kajti njemu je pred vsem na tem ležeče, Avstrijo proti iztoku razširiti. Bismark pa tega ne dela iz prijateljstva do nas, temveč iz prijateljstva do naših krasnih severoslovanskih pokrajin Česke, Moravske in Šlezije, katerih še, kakor so nedavno nemške novine same izrekle, Nemčiji manjka, da bi si meje „na okroglo“ vravnale. Za odškodovanje naj se pa Avstrija proti jugu do — Soluna pomakne.

Laški „irredentorci“ in njihovi listi ne opusté nikakoršne priložnosti, da bi Avstrije razžaljivo ne napadali. Sedaj jim je v Florenci v glavo padlo prostovoljne doneske nabirati, da Avstriji stroške za Oderdankovo obsodbo in smrt povrnejo. Da v Italiji ni že nič več kaj nenavadnega, ako se naši državni grbi na poslaništvih in konzulatih z blatom in drugo nesnago ometavajo, ve že celi svet; da se pa avstrijska državna čast od ljudi, ki niso pol grama smodnika vredni, na tak poniževajoč način žali, si pa vendar le nismo mislili, da bode laška vlada, ki si laska naša zaveznica biti, tukaj roke križem držala, ko njeni izvržki malopridnežev Avstriji naravnost v obraz pljujejo!! Res je, da se tudi na Laškem ne manjka časopisov, ki tako postopanje javno grajajo in obsojajo, ali kaj pomaga, ako jim vlada vsako zanikrnost dopušča.

Nemški državni zvezni svet izdal je naredbo, da medicinske študije, ki jih kdo izvan meje nemške države na katerikoli univerzi izvrši, za nemško državo niso veljavne. Akademski časnik „Deutsche Hochschule“ mile

solze toči, češ, kolika škoda bo to za Prago, in za nemško kulturo, ako ne bo več nemških velikošolcev semkaj čez mejo. Mi in z nami izvestno vsi Čehi se pa tega odloka, ako je resničen, le iz tega vzroka srčno veselimo, — ker se v Pragi v bodočnosti gotovo ne bodo tolikokrat dijaški napadi ponavljali, kakor so se do sedaj.

Španjski minister zunanjih zadev pogovarjal se je dalj časa s korespondentom „Times“-nim, ter mu španjsko politiko gledé zaslonbe na Avstrijo in Nemčijo tolmačil. Pri daljšem pogovoru z Bismarkom, pravi minister, smo se pač tudi o medsebojnih interesih menili; avstrijski in nemški so čisto različni od španjskih. Mi potrebujemo kolonijalne politike, ako se hočemo zopet do one stopinje vspeti, na kateri je naša domovina nekdanj bila, Avstriji in Nemčiji tega ni potreba. Iz tega namena mora pa Španjolska kupčijskih zvez pri omenjenih dveh velesilah iskati, pred pustotovski politiko nas pa Bog obvaruj!

Državniki povdarjajo enoglasno vest, da je hladnokrvnost, razum in premišljenost **Španjskega kralja Alfonza** ob času zasramovanja v Parizu po ondošnji poulični druhalni Evropo pred veliko homatijo obvarovalo. Nered francoski listi boljsega okusa javno in britko obžalujejo, da se je zgodilo ter so se tako stare in svete pravice gostoljubnosti na jako pomilovanja vreden način žalile. — „Rep. Franc.“ žalostne dogodke od sobote trdo obsoja, in pravi: „Evropa se nam bo pač čudila, da smo stare pravice gostoljubnosti z nogami teptali in tako slepo v past šli, ki nam jo je sovražnik nastavlil. Ali je vredno, da se premagani in to smo dosedaj še vedno — na tak surov način s svojim domoljubjem ponasajo? Ne sikanje, ne krik, ne sramotenje nedolžnih ne more Francoske osvetiti, pač pa nekaj družega. V tolažbo nam bodi, da izrazi na kolodvoru niso izrazi celega naroda, in ona druhal ni Francija.“

Kakor „Tribüne“ iz Pariza Poroča, **Španjski kralj** ni ne 100, in ne 1600, temveč 10.000 frankov revežem v Parizu podaril, zato — ker so ga s sikanjem in truščem pozdravili!

Izvirni dopisi.

Iz ljubljanske okolice. Meseč oktober nam je prinesel mnogo dežja. To me opomni na jesensko nadlogo — blatna pota in ceste. Ker je to povsod, imenujemo jo tudi „jesensko nadlogo“; ali malo kje je vendar tako velika in nadležna kakor po cesti od Viča do Dobrove in dalje. Blata je tú toliko, da ne moreš ob kraju peš hoditi, ne tudi po sredi se voziti, kajti kolesa se udirajo in režejo blatno cesto, kakor plug njivo. Koliko trpi uboga živina, ki sopijahe komaj vleče, in za plačo jih še po nagi dobiva. Mar li ni trpinčenje živali prepovedano? Naj bi se pač kak društvenik zoper trpinčenje živine tu sem potrudil, dela bi imel dovolj. Kdor misli, da pretirujem, naj se sam potrudí ter pride cesto pogledat in poskusiti. Se vé, da o spomladanskem in jesenskem času ceste ne morejo biti gladke in brezblatne, a nekaj bi se pa vendar lahko storilo.

Naj toraj cestni odbor pazi, kdo in kako cesto posiplje. Večkrat so mi možje pripovedovali, da marsikteri gospodarji ceste več let ne posipljejo, drugi pa jo posipljejo, ali kako? Brez da bi blato postrgali, navozijo malo ilovcastega peska, ki se hitro z starim blatom pomeša in razkroji in — poslednje za ceste je hujši, kakor prvo. Zraven tega imajo pa gotovo tudi dotični župani že po svoji skrbi in svojem poslu za srenjo dolžnost, ceste včasih malo pregledati ter potrebno vkreniti. Lepo prosimo — naj nam ne bode treba več o tem

pisariti; pa tudi zdaj nas ni vodila druga misel, kakor le ta, da se ljudem in ubogi živinici pomaga. Bode li Vaš vredniški „rudečkar“ vrsticam prizanesel ali ne, ne vemo; mislimo pa, da bi prizanašanje ne bilo na pravem mestu.

Dostavek vredništva: Bodi si — rudečkar naš ni tako škodeželjen, kot politični, rudeči rogovileži. Zanašamo se na popolno resnico, dalje vemo pa tudi za splošno potrebo takih opominov. Toraj vsi cestni odbori naj skrbijo: 1. da se ceste o pravem času popravljajo in 2. da poslednje nasutih cest ne bode hujše, kakor prvo.

Od Loke, 29. septembra. (*Smrt dveh učiteljskih moči.*) Videti je, kakor bi se bila nemila smrt letos posebno v učiteljstvu našega kranjskega šolskega okraja namenila izbirati si svojih žrtev. Spominjam se, da je bila letošnjo zimo v „Slovencu“ naznanjena smrt čast. gospé M. Alojzije Kozina, ki je že od početka svojega samostanskega življenja z ravno tako veliko vnmemo, kakor izvanredno dobrim vspehom, podučevala na zunanji dekliški šoli. Zopet ta teden ima omenjeni šolski okraj in tu posebej mesto Loka obžalovati zgubo dveh izvrstnih učiteljskih moči. Spremili smo namreč pretečeni torek 25. t. m. k večnemu počitku častito uršulinko M. Kordulo Bartol, rojeno v Sodražici pri Ribnici. Bila je blaga ranjca skozi deset let učiteljica v II. razredu notranje samostanske šole, kjer je v odgojilnem zavodu vsestranko plodnosno ter z blagoslovom delovala. — Pripovedoval mi je prijatelj, da se morajo v tukašnjem samostanu vse, tudi ptuje gojenke, učiti slovenskega jezika, ktere so pri tem podučevanji razdeljene v tri oddelke. Ranjca se je bila koj v začetku z veliko ljubeznijo oklenila učenja slovenskega jezika, da bi ga poznala vsestransko, in pri vsem svojem drugem obilnem poslu znaša si je še časa za branje pridobiti. Ker si je bila na tak način — dasi tudi še mlada — prisvojila v resnici temeljito znanje svoje materinščine, postavili so jo tudi učiteljico tretjega slovenskega oddelka.

S svojo izobraženostjo, pa zraven ravno tako ponižnim in ljubeznjivim obnašanjem do vsakega, pridobila si je spoštovanje slehernega, ki jo je poznal, ter si v nenavadni meri srea svojih gojenk naklonila. Videlo se je to očitno pri pogrebem sprevedu, kjer se jih mnogo ni moglo zdržati solz in jokanja, ko so zemeljske ostanke ljubljene učiteljice zagrnili v črno zemljo. Pokop je bil res ginljiv in sijajen; kajti tudi mestujani so pokazali, kako hvaležno vedó ceniti trudapolno požrtvovalnost, s katero se blage duše darujejo za lepo krščansko odgojo in toraj tudi pravo omiko ženske mladine, ter se v jako obilnem številu vdeležili spreveda na pokopališče. Enako ni manjkalo fantičev deške šole z njihovimi gg. učitelji. Omenil sem pa ravno rečeno nalašč, ker mnogi, ki mu razmere niso dovolj znane, nima ne pojma o tem, koliko delujejo ljudje, katerim je pri vsem početji ljubezen Božja vodnica — da, res neumorno delujejo in sicer menda vendar ne na škodo človeštvu! V taki delavnosti je tudi ravno v Bogu zaspala M. Kordula po sicer kratkem zemeljskem življenju — umrla je še le 27 let stara — vendar spolnila veliko število let. Nebeški ženin, kateri ji je bil tu ljubši kot posvetni, ji je v sv. raju gotovo že stoterno poplačal trud in ljubezen do učeče se mladine.

Pod roko mi spis postaja daljši kot sem mislil, tako, da se bojim, gosp. vrednik, postati

Vam nadležen s svojim pisarenjem,*) ker jemljem prostor v čislanim „Slovenču“, ktereга zlasti zdaj ob zasedanji še več deželnih zborov v obilniši meri potrebujete. Vendar priložnosti te ne smem zamuditi, da ne bi še prerane smrti nadučitelja in vodje tukajšnje ljudske deške šole — gosp. Lovreta Sadarja omenil.

Že ste jo v 146. „Slovenčevu“ štev. naznanili njegovim znancem in prijateljem ter prav pristavili, da je bil v učiteljskih krogih dobro znana oseba. Mož res zasluži, da se ga spominjamo, ko on že tamkaj zaupljivo vživa plačilo za svoj trud. Ker je podučeval nad dvajset let v Škofji Loki, je med tem marsikteri odotnih njegovih učencev splezal višej; več jih je tudi že v duhovskem stanu, kteri se ga bodo gotovo kaj pred altarjem spominjali ter mu tako najbolj krepko hvaležnost skazovali.

Kolikor je meni znano, bil je rojen pri sv. Petru v Komendi — in spočetka služboval malo časa v Senožečah, Dobu, za tem par let na Koroški Beli in zdaj nad dvajset let v Škofji Loki, kjer je postal od onega časa, ko je šolski poduk prešel v vladine roke, voditelj deške šole. Tu se mora na čast ranjkemu reči, da tudi takrat, ko je od mnogo šolstvu predpostavljenih oseb pihal katoliški cerkvi zelo nasproten veter, je on vendar v šoli odreja val učence v krščanskem duhu, jih napeljeval k lepemu bogoljubnemu življenju ter pri vseh sicer drugačnih spremembah versko prepričanje globoko ohranil. To je pokazal in sicer prav spodbudno v svoji kratki, a žal, da smrtni bolezn. Pripovedovali so mi sorodniki in druge mu bližej stoječe osebe o veliki skrbljivosti njegovi, da je o pravem času prejel sv. zakramente za umirajoče, ter v potrpežljivosti se udal — kakor je sam rekel — v Božje neizvedljive naredbe.

Da je bil izurjen in čislani školnik in tudi v socialnem življenju odlična oseba, je pa svedočil večrajšnji njegov pogreb. Prostor ne dopušča in tudi ni mogoče imenovati vseh vdeležencev pogrebne slovesnosti; kratko bodi navedeno, da je zraven učencev in učenk obeh ljudskih šol, nebrojnih domačih in zunanjih spremilo njegovo truplo k zadnjemu počitku in to pri deževnem vremenu in jako blatni eesti.

Med poslednimi videli smo gosp. okrajnega glavarja kranjskega, kot predsednika c. kr. okrajnega šolskega sveta, dalje: malo da ne vse gg. učitelje kranjskega šolskega okraja, deputacije učiteljstva iz Ljubljane, radoljskega okraja itd. Zbrani učitelji vzeli so od svojega tovarša slovó s tremi žalnimi, slovesnosti primernimi pesmami. Peli so pred hišo psalm: „Usliši nas o Gospod“, v farni cerkvi: „Blagor mu, ki se spočije“, na grobu: „Jamica tiha“. Če slednjič še pristavim, da se je neslo več vencev pred rakvo, darovanih postavim od loških učiteljev, strelskega društva, požarne brambe in drugih, so glavne točke povedane; drugače se nam pa zdi prav in primerno, da bi kdo njegovih tovarišev ali prijateljev, kteremu je bil ranjki po osebnih lastnostih in delovanji v šoli bolj natanjko znan, ga tudi kaj bolj na drobno hotel opisati ter na pr. v „Učiteljskem Torarišu“ njegovo delovanje narisati.

Na Vinici, 1. okt. Več let smo se tukaj prizadevali za dvorazredno ljudsko šolo. Morali

smo v to svrho šolsko poslopje zdatno razširiti, kar nas stane nad 5000 gld., zares velika svota za revno župnijo.

Poslopje je ravnokar zgotovljeno in čast dela Viničanom. Razpisali smo bili tudi učiteljski službi ter živeli v veseli nadi, da bosta že 16. vinotoka 1883 podučevala učitelja, toda prevarilo je nas. Dosedanji gosp. učitelj Josip Kavšek bil je 17. kimovea izbran za nadučitelja. Revež vlegel se je že 1. malega srpana bolan v posteljo in ni več ozdravil. Danes 1. vinotoka, tedaj ravno po trimesečni bolezni, izdihnil je svojo dušo previden s sv. zakramenti.

Ranjki g. Josip Kavšek rodil se je 2. vinotoka 1. 1822 na Rudečem Kalu v župniji Št. Vid pri Zatični. Za učitelja je služboval v Ribnici, na Dolih in od leta 1860 do zdaj na Vinici. Šolsko mladino je marljivo podučeval, svoje dolžnosti kot katoličan vestno spolnoval, svoji družini bil je dober mož, skrben oče in varčen gospodar. Oskrbljeval je 23 let tudi natančno službo organista. Bil je véren katoličan, pošten narodnjak, ter po svojem premoženji podpiral domače časopise.

Za 2. učiteljsko službo dobimo 1. listopada gospodično učiteljico Frančiško Wrus iz Dragatuša. Nadučiteljska služba bo zopet razpisana. Bog daj, da bi dobili zopet vérnega, marljivega in narodnega učitelja, ki bi prevzel tudi orgljarsko službo.

Farno cerkev bomo prihodnje leto popravili. Popravljanja je res tudi jako potrebna, vendar bo pa določena svota za potrebne popravke prepričla. Potres, ki nas je 19. kimovea ob 1. uri zjutraj iz spanja zbudil, je reve in nadloge farne cerkve še bolj očitne storil, ter so poprejšnje razpokline še večje postale. Župnijskemu poslopiju tudi ni prizanesel, pokazal je svojo moč s tem, da tudi tukaj lahko gledamo nekatere razpokline, ki vendar niso nevarne, ker je poslopje jako dobro vezano. V dveh letih sem tu že več potresov čul, ali tako hudega še nikoli v nobenem kraju, kakor zadnjega.

Most, ki ga delajo tukaj čez Kulpo, bode še le k letu gotov. Letos je bilo pač jako dobro vreme za zidanje mosta, ker je bilo suho poletje; zdaj je pa že minul čas, zakaj Kulpa narašča in je tukaj precej dereča.

Vinsko trgatav smo tukaj imeli pretečeni teden. Vreme bilo je izvrstno in za trgatav jako ugodno. Res je letos sploh manj mošta kakor lani, a to, kar je, je izvrstno. Lansko je bilo vodeno, ali letošnje bo šlo v glavo in lase. Vsled tega so ljudje letos z vinogradi zadovoljni.

Domače novice.

(Današnja seja deželnega zbora kranjskega) pričela se je prav pozno, še le o poli dvanajstih, poslušalci, kterih je bilo veliko na obeh galerijah, so težko pričakovali začetka. Bila je zelo živahna, zbornica ločila se je v tri stranke, kakor kaže glasovanje. Rešila se je zadeva, po kateri je že vse popraševalo, namreč volitev vélikega posestva s tem, da je bila volitev potrjena s 24 glasovi, toraj tudi volitev Dežmana, dr. Schreya in dr. Mauerja. Izid glasovanja ni bil poslušalcem prav nič po volji. Trajala je seja do dveh popoldne, potem bila sklenjena in prenapredba deželnega volilnega reda ni prišla več na vrsto, ampak odložila se je za prihodnjo seja.

Naše poročilo na prvi strani sega do prvega glasovanja; po tem so govorili dr.

Vošnjak, dr. Zarnik, Svetec in dr. Dolencec zoper predlog; Svetec je ostal pri prvem predlogu odseka in nasvetoval, da se volitev treh gori imenovanih zavrže. Šuklje, Apfaltrern, dr. Poklukar in Krsnik govorili so za potrditev, deželni predsednik baron Winkler je objavil svojo vladno potrdilno misel in nazadnje bilo je glasovanje ravno tako, kakor prej, Svetec predlog se je zavrgel, volitev pa potrdila. — Prihodnja seja bo v torek 9. t. m.

(Poštne hranilnice) vedno enakomerno napredujejo. Konec avgusta je bilo 1,370.000 vlog na 5,383.742 gl. V septembru je k temu 111.939 vlog na 523.812 gld. prirastlo in je toraj sedaj skupnih vlog 1,482.365 na 5,907.555 gold. Povprečno se je meseca avgusta 4 gold. 41 kr. in meseca septembra pa 4 gold. 67 kr. vlagalo. Splošna povprečna številka od početka hranilnic je pa 3 gold 98 kr. na dan. Vzdignilo je novce v mesecu septembra 16.452 strank za 268.862 gold. in je konec septembra gotovine za 4,206.157 gold. ostalo.

Razne reči.

— Spremembe duhovščine v lavantinski škofiji: Č. g. Miha Rakoše je postal župnik v Bučah. — V duhovsko semenišče je sprejeto 16 dijakov v prvo leto, med temi dva Kranjca; vseh bogoslovcev vkup pa je v semenišči 47.

— Presvitli cesar so darovali 250 gold. za šolo pri sv. Miklavžu nad Laškem.

— Na Štajarskem straši že več časa liberalni „Bauernverein“ ter hoče juter zborovati pri sv. Kungoti, med Slovenci. — „Slov. Gospodar“ dostavlja, da naj Nemei pri svojih ostanejo, ker Slovenci sami vedó, česa jim je treba. — „Slovenec“ pa pravi pri tej priliki, da liberalnega „Bauernvereina“ (liberalnega kmetijskega društva) tudi Nemcem treba ni, ker ga gojijo v lastno nesrečo. Kakega duha je ta „Bauernverein“, je že večkrat pokazal, koliko je pa dobrega storil? Naj bi to pomislili tudi marsikteri slovenski gospodje, ki nimajo nujnišega opravila, kakor kmetijski stan poliberaliti. O njih slepoti ne moremo druzega kakor! „Bog jim odpusti, ker ne vedó, kaj delajo“. Kmet je že dovolj nesrečen, če je gospóda liberalna, pa vničen še ni; kdor ga pa hoče vničiti, naj ga liberalnega stori.

— Iz Celja se nam piše: 4. oktobra je došel od najvikše sodnije ukaz do celjske okrožne sodnije, da se imajo smreljski trtošni uporniki nemudoma izpustili iz ječe domú. S tem stvar še ni vsa poravnana; kajti namesto predporotniki se bodo ti nesrečneži najbrž sodili od navadne sodnije. Dobro je vsakako, da so možje zdaj ob času trgatve in setve doma, kjer jih krvavo potrebujejo pri obilnem delu. — Mogoče bi pa vendar-le tudi bilo, da se ustavi nadaljna preiskava zoper te sicer skozi in skozi poštene ljudi. Verjetno je, da so zadobili možje svojo prostost vsled posredovanja štajarskih slovenskih državnih poslancev, ki so bili za to od zbora „slovenskega društva“ v Sevnici naprošeni.

— Prenaredbe po vjetniščih so dan danes na dnevnem redu. Najvažnejša, ki se pri nas sedaj z njo pečajo, je ta, da se pri novih vjetniščih, ki se v Mariboru in Pragi zidate, za mladostne hudodelce posebni oddelki napravijo, ki bodo mladostne prvokrat kazni zapadle nesrečnike poplono od zastaranih, hudobji vže vdanih nepoboljšljivih zločincev ločili. Imeli bodo svoje hodnike, spavnice, dvorišča, vrt, kapelico, šolo in kuhinjo. Dalje se bode pri mladostnih hudodelcih odpravila celična osnova, kajti skušnje, ki so jih jetniška opravišstva na tem polji pridobila, so jako žalostne. Zato se bodo skupne delavšnice za nje napravile, kjer bodo pod strogim nadzorstvom po dnevu drug z drugim občevali. Ob enem odpravila so se pa tudi skupna spavališča in na njihovo mesto pridejo posamezne celice,

*) Gotovo ne; taki izgledi gotovo niso manj podučljivi kakor besedne obravnave, kterih sad se mora še le pokazati. In potem — spremen razveseljuje! Vredn.

kjer ima le jeden kaznjeneec prostor in ležišče. Umna naprava tudi po noči paznike omogoči kaznjence opazovati.

— V Pulji so pred štirinajstimi dnevi, okoli 15. septembra trdnjavski topničarji imeli svoje lastne strelne vaje na morji. Streljali so iz Krupovega topa, ki ima 28 cm. široko ustje, na oklopno ploščo 40 cm. debelo, za katero je bilo 35 cm. debelo tramov, za temi pa zopet druga oklopna plošča 25 cm. debela, ki je bila s prvo z jeglicami zvezana. Kroglja je bila 345 kg. težka in se je na 70 metrov oddaljeno tarčo 106 kilogramov prizmatičnega smodnika nabasalo. Streljali so večkrat. Krupov projektil prebil je obe oklopni plošči z leseno vlogo vred gladko in se zadej še šest metrov globoko v nasip zaril. Drug projektil, ki je bil v Ternitz-i vlit, prebil je le prvi oklop in lesnino, ter se v drugi oklop le še 15 cm. globoko zaril. Navadno pa tak projektil na daljavo 2500 metrov 42 cm. debel oklop gladko prebije.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 6. okt. Uradni listi dunajski in peštanski objavljajo cesarjevo ročno pismo Kalnokyu, Taaffeju in Tiszi, da ste delegaciji sklicani na 23. dan t. m. na Dunaj.

Budapešt, 5. oktobra. Madjarska neodvisna stranka je imela sejo. Helfy je predlagal: 1. Postopanje vlade nasproti Hrvatom se odločno graja. 2. Vsled sporazumljenja morajo se grbi z madjarskimi in hrvaškimi napisi obdržati. 3. Nujna je potreba pregledanja sporazumnega zakona (Ausgleichsgesetz) in to za to, ker so se grbi za povod neredov po Hrvaškem smatrali. Prva točka sprejela se je brez debate, druga in tretja po kratki debati. (Tu se pač jasno vidi, česa so madjarski fanatiki še vsega zmožni: velika sreča, da drevje ne dosega v nebes! Vr.)

Budapešt, 6. okt. Tisza naznanja sklic delegacij na 23. dan t. m. Iranyi vt temeljuje predlog o izseljenji Csangov. Helfy vt temeljuje v daljem govoru znani svoj nasprotni predlog o vprašanji hrvaškem.

Budapešt, 6. okt. Majlathovi morileci Sponga, Pitely in Berecz so bili k smrti obsojeni. Vsi so se pritožili.

Petrograd, 6. okt. „Petersb. Journal“ preklicuje govorico o zasačenji več častnikov, o najdenji dinamitnih zalog kakor tudi o kaki vstaji kmetov v južni Rusiji, ker bil je le neki grajščinski oskrbnik umorjen in neki urar oropan.

Pariz, 5. okt. Napetost med Francosko in Španjsko se je zavoljo po Grevyu sprejetega odpusta Thibaudina popolnem polegla. Španjsko poslanstvo večeraj ministru vnanjih zadev ni podalo nič pisem. Ustmene izjave Nunezove bile so zato, ker se demonstranti niso prijeli in Grevyevi izgovori ne proglasili v uradnem listu. Odgovor Challemelov je tak, da bo po njem prišlo lahko do sporazumljenja.

Carigrad, 5. okt. Porta odpošlje danes ratifikacije o zvezi železnice na Dunaj.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 9 gl. 10 kr., — domača 7 gl. 70 kr. — Rž 5 gl. 50 kr. — Ječmen 4 gl. 45 kr. — Ajda 5 gl. 80 kr. —

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jerič.**

Proso 5 gl. 35 kr. — Turšica 5 gld. 50 kr. — Oves 3 gl. — kr.

Dunajska borza.

5. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 60	kr.
Sreberna „	79 „	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „	70
Papirna renta, davka prosta	92 „	90
Ogerska zlata renta 6%	119 „	60
„ „ 4%	87 „	35
„ „ papirna renta 5%	86 „	05
Kreditne akcije 160 gld.	291 „	80
Akije anglo-avstr. banke 120 gld.	108 „	75
„ avstr.-ogerske banke	841 „	—
„ Länderbanks	103 „	25
„ avst.-og. Lloyd v Trstu	639 „	—
„ državne železnice	318 „	20
Tramway-društva velj. 170 gl.	227 „	25
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103 „	15
„ Ferdinandove sev.	105 „	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 „	—
4% „ „ „ 1860	500 „ 132 „	75
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „	25
„ „ „ 1864	50 „ 166 „	75
Kreditne srečke	100 „ 168 „	50
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „	—
Rudolfove srečke	10 „ 18 „	50
5% štajerske zemljiše. odvez. obligac.	104 „	—
London	119 „	90
Srebro	— „	—
Ces. cekini	5 „	66
Francoski napoleond.	9 „	50 ¹ / ₂
Nemške marke	58 „	70

Št. 13378.

(1)

Razpis službe.

Pri ljubljanskem mestnem magistratu je izpraznjena služba **I. mestnega inženirja** z letno plačo 1400 gld. pa dvema, v pokojnino vštevnima 10% petletnicama.

Ta služba, eventualno ona drugega mestnega inženirja z letno plačo 1000 gold. in dvema, v pokojnino vštevnima 10% petletnicama se ima na novo popolniti.

Prosilec za ti službeni mesti je prošnje, katerim morajo priložena biti dokazila o starosti in o sposobnosti, ki je potrebna za više državno stavbarsko službovanje, dalje dokazila o dozdanzem poslovanji in o polnem znanji slovenskega in nemškega jezika.

do 25. dne oktobra t. l.

izročiti pri podpisanem magistratu, in sicer, če je prosilec v javni službi nameščen, potom dotične predstoječe gospodske.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 15. septembra 1883.

Župan: Grasselli.

Gospodu Gabrijelu Piccoli,

lekarju

Ljubljani.

Veliko let ozdravljam razne bolezni edino le z Vašo „*Francova esenca*“ in to z najboljšim uspehom. Prosim vas še za 12 steklenice.

Trst, meseca septembra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Vaša „*Francova esenca*“ oprostila me je izvrstno in popolnoma hude nad dve leti trajajoče bolezni. Izrekam Vam kakor izumniku tega zdravila svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvaškem blizo Karlova.

Ivan Pufič.

Podpisani potrdim, da je „*Francova esenca*“ gosp. Gabrijela Piccoli moje župnjane od marsikake bolezni temeljito ozdravila in se je ljudje z najboljšim uspehom poslužujejo.

Fianona v Istriji meseca oktobra 1882.

Anton Vlasič, župnik - kanonik.

Prosim Vas zopet za 24 steklenice vaše „*Francova esenca*“, ki je za bolezni v želodec bolje od vsakega drugega zdravila. Tudi naš tovarniški zdravnik jo priporoča.

A. Angesthaler,

(1) montêr v tovarni za stroje g. Körösi v Gradi.

„*Francova esenca*“ je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodec in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prehajalno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, ako se o pravem času ne ozdravijo. Steklenica velja 10 kr.

Brez te varstvene znanke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znančka.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živčih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „*cvetu zoper trganje po dr. Maliču*“ z zraven stojecim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zseka v zseka.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezni čedalje huja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim pričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljuje, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnjenih udih, skazenem želodec, jetrnih in obistnih bolezni, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Priznано nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujeta (1)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Blätter der Erinnerung

an die

im September 1883 in Wien abgehaltene

kirchliche Säkularfeier

der

Rettung Wiens aus der Türkennoth im Jahre 1683.

Cena 40 kr. Po pošti 45 kr.

Dobiva se v

Katoliški bukvarni.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.